

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет
Шосткинський інститут
Кафедра економіки та управління

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор ЦЗДФН

_____ Т.М. Шевцова

“ _____ ” _____ 2017р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«СТРАТЕГІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ»

спеціальність   051 «Економіка»
   076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

інститут, факультет: Шосткинський інститут СумДУ, ЦЗДФН

Погоджено: Нач. навчально-методичного відділу _____ Полончук В.О.

Робоча програма з Стратегічне управління підприємством *для студентів*
за спеціальністю – 051 «Економіка», 076 «Підприємництво, торгівля та біржова
діяльність»,
«__» _____ 2017 року – 12 с.

Розробник: Прожога І.В., к.е.н.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри економіки та управління

Протокол від “__” _____ 2017 року № ____

Завідувач кафедри економіки та управління _____
(підпис)

(Прожога І.В.)
(прізвище та ініціали)

“__” _____ 2017 року

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		заочна форма навчання
Кількість кредитів – 5 заочна форма: 5,0	Галузь знань -	Нормативна
	спеціальність 051 «Економіка» 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»	
	Спеціалізація (професійне спрямування): Економіка підприємства	Рік підготовки:
		1-й (6-й)
Індивідуальне науково-дослідне завдання: -		Семестр
Загальна кількість годин –		2-й
заочна форма: 150 год.		Лекції
Тижневих годин для заочної форми навчання: аудиторних – 20 год. самостійної роботи студента – 130 год.	Освітньо-кваліфікаційний рівень: спеціаліст	10 год.
		Практичні, семінарські
		10 год.
		Лабораторні
		-
		Самостійна робота
		130 год.
		Індивідуальні завдання:
		(2 год.)
Вид контролю:		
Тестування + <i>іспит</i>		

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для заочної форми навчання – 15 % (20 год / 130 год).

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: Засвоєння теоретичних знань щодо формування стратегії підприємства та навичок управління стратегічними змінами.

Завдання: вивчення теоретичних засад управління змінами, методів аналізу ресурсів і компетенцій підприємства; набуття навичок аналізу і розвитку організаційної структури і культури підприємства, впливу на агентів стратегічних змін на підприємстві.

Предмет: методи і процеси управління стратегічними змінами на підприємстві.

Після засвоєння матеріалу навчальної дисципліни студент повинен:

ЗНАТИ:

- еволюційний аспект та особливості стратегічного управління;
- передумови та структуру стратегічного управління;
- механізм здійснення стратегічного управління;
- механізм формування стратегії підприємства на всіх рівнях;
- методiku оцінки конкурентоспроможності продукції та підприємства;
- методiku оцінки економічного та фінансового стану підприємства;
- методiku оцінки кризового стану підприємства.

ВМІТИ:

- оцінити становище підприємства (економічне, фінансове, конкурентне);
- встановити цілі ефективного розвитку підприємства;
- сформулювати стратегії ефективної діяльності підприємства з урахуванням стратегічних змін.

Місце дисципліни у навчальному процесі

Забезпечуючими дисциплінами є: основи економічної теорії; мікроекономіка; економіка підприємства; планування діяльності підприємства; економічний ризик та метода його вимірювання; маркетинг; стратегія підприємства; економічний аналіз: економічний механізм.

Вивчення даної дисципліни забезпечує знання в прийнятті рішення та пропозицій при виконанні дипломних та магістерських робіт.

2. Програма навчальної дисципліни

Вступ [4,8].

Мета та завдання курсу.

Рекомендована література.

Необхідна база попередніх знань

Тема 1. Загальні основи управління стратегічними змінами [4,6,8].

Передумови стратегічного управління

Еволюційний аспект стратегії підприємства.

Стратегічні зміни (сутність, типи)

Тема 2. Вивчення рівня і послідовності стратегічних змін [4,5,8,9].

Процес здійснення змін і управління ними.

Рівні стратегічного управління.

Механізм стратегічного управління.

Тема 3. Етапи реалізації стратегії підприємства [6,7,8,10].

Механізм реалізації стратегічного управління.

Оцінка стратегії і контроль за її виконанням.

Тема 4. Ресурсно-компетеційна база стратегічних змін [5,8].

Інформаційна база стратегічного управління.

Аналіз конкурентоспроможності.

Портфельний аналіз.

Аналіз, облік і контроль у системі стратегічного управління

Тема 5. Когнітивність як передумова стратегічного розвитку підприємства [4, 8,9].

Стратегічне управління і стратегія розвитку

Стратегічні зміни як засіб розвитку

Тема 6. Впровадження змін на різних етапах життєвого циклу організації [2,4,5,8,9].

Стратегія виживання.

Стратегія стабілізації діяльності.

Стратегія зростання.

Стратегія поступу.

Стратегічні альтернативи.

Тема 7. Організаційні аспекти проведення змін на підприємстві [4,3].

Управління і подолання опору стратегічним змінам.

Основи та етапи формування організаційних структур управління стратегічного типу.

Тема 8. Функціональні стратегії в процесі реалізації стратегічних змін [1,6,8].

Продуктово-товарні стратегії.

Ресурсні стратегії.

Функціональні стратегії.

Тема 9. Взаємозв'язок стратегії та організаційної структури підприємства [4,6,8,9].

Організаційна структура як об'єкт стратегічних змін.

Стратегічні переваги та недоліки різних організаційних структур.

Адаптація організаційних структур.

Тема 10. Організаційна культура і управління стратегічними змінами [4,5,6,8].

Організаційна культура як об'єкт стратегічних змін.

Формування заходів щодо зміни культури.

Тема 11. Учасники процесу впровадження стратегічних змін [5,6,7,8].

Соціально-психологічне забезпечення стратегічного управління

Мотивація персоналу в системі стратегічного управління

СТРУКТУРА ЗАЛІКОВИХ КРЕДИТІВ КУРСУ

Тема	Загальний обсяг, годин	Лекції, годин	Практичні, годин	Самостійне опрацювання матеріалу (СРС), годин	Індивід. завдання, годин (із обсягу СРС)
Вступ	1	1	-	-	-
Тема 1. Загальні основи управління стратегічними змінами	15	0,5	-	12	-
Тема 2. Вивчення рівня і послідовності стратегічних змін	15	0,5	1	14	-
Тема 3. Етапи реалізації стратегії підприємства	15	1	2	14	-
Тема 4. Ресурсно-компетеційна база стратегічних змін	15	1	1	14	-
Тема 5. Когнітивність як передумова стратегічного розвитку підприємства	10	1	-	7	-
Тема 6. Впровадження змін на різних етапах життєвого циклу організації	10	1	1	7	-
Тема 7. Організаційні аспекти проведення змін на підприємстві	12	1	2	11	-
Тема 8. Функціональні стратегії в процесі реалізації стратегічних змін	18	1	1	14	-
Тема 9. Взаємозв'язок стратегії та організаційної структури підприємства	10	1	1	7	-
Тема 10. Організаційна культура і управління стратегічними змінами	15	1	1	14	-
Тема 11. Учасники процесу впровадження стратегічних змін	15	1	-	14	-
	-	-	-	-	2
Всього з навчальної дисципліни	150	10	10	130	(2)

2.2. Темі практичних занять

Тема 1. Основи стратегічного управління

Еволюція та передумови стратегічного управління.

Стратегічні зміни.

Тема 2. Вивчення рівня і послідовності стратегічних змін

Механізм здійснення змін на корпоративному, діловому, функціональному та операційному рівнях.

Етапи стратегічного управління.

Тема 3. Етапи реалізації стратегії підприємства

Механізм реалізації стратегії.

Тема 4. Ресурсно-компетеційна база стратегічних змін

Стратегічний аналіз.

Тема 5,6. Стратегічний розвиток підприємства

Стратегічне управління і стратегія розвитку.

Впровадження стратегічних альтернатив на підприємстві.

Тема 7. Організаційні аспекти проведення змін на підприємстві

Формування організаційних структур стратегічного типу.

Тема 8. Функціональні стратегії в процесі реалізації стратегічних змін

Формування функціональних стратегій підприємства

Тема 9. Взаємозв'язок стратегії та організаційної структури підприємства

Адаптація організаційних структур

Тема 10. Організаційна культура і управління стратегічними змінами

Формування заходів щодо зміни організаційної культури

Тема 11. Учасники процесу впровадження стратегічних змін

Розроблення мотиваційних заходів для персоналу щодо впровадження стратегічних змін

2.3 Індивідуальна робота студента

(Самостійна робота)

Перелік тем та питань для самостійного опрацювання студентами

1. Аналіз сучасних проблем підприємств в Україні [1, с.5-30; 6, с. 100-105].
2. Місія та цілі підприємства. Особливості та основні підходи до створення стратегії підприємства [8, с. 156-174; 1, с. 23-39].
3. Зв'язок стратегії з життєвим циклом підприємства [9, с. 172-175; 6, с. 66-87].
4. Фактори, що формують стратегію [10, с. 89-110].
5. Передумови та сутність стратегічного управління [11, с.8-10].
6. Аналіз середовища діяльності підприємства. Фінансовий аналіз підприємства. Конкурентоспроможність підприємства [10, с. 80-100; 11, с. 8-36, с. 68-86].
7. Формування ефективних стратегій підприємства та їх оцінка [8 с. 124-132; 11 с.46-78]
8. Створення організаційної структури, що сприяє успішній реалізації стратегії [8 с. 248-266; 2 с. 86-123].
9. Стратегічні зміни в організації та управління теми [8 с.266-270]
10. Застосування матриць портфельного аналізу. Реалізація стратегії підприємства [8 с. 176-195; 9, с.330-336; 11 с. 36-46]
11. Організаційне забезпечення стратегічного управління [8 с. 283-294]
12. Соціально-психологічне забезпечення і формування стратегічного управління [10 с.250-256; 11 с. 276-283]
13. Створення корпоративної культури, що підтримує стратегію [5 с. 145-155]
14. Аналіз «поля сил» як основа для забезпечення стратегічного організаційного розвитку [6 с. 598-610]

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Лекції (докладне викладення навчального матеріалу);

Практичні заняття (групові заняття із розгляду типових задач);

Самостійне опрацювання навчального матеріалу із використанням конспекту лекцій та основної та додаткової навчальної літератури.

Виконання задач на основі знань отриманих на практичних заняттях.

Контроль навчальної роботи – тестування з теоретичного матеріалу.

МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ

Контроль навчальної роботи студента і оцінювання здійснюється за семестровою системою.

МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Конспект лекцій, методичні вказівки для проведення практичних і семінарських занять та самостійної роботи студентів, виконання індивідуальних завдань, навчально-методична література центральних видавництв, нормативно-законодавчі акти України.

ЛІТЕРАТУРА

№ п/п	Назва	Наявна кількість примірн.	Вид
1.	2.	3	4.
А. Основна література			
1	Мізюк, Б. М. Стратегічне управління — Львів : Магнолія Плюс, 2006. — 392 с.	5	Підручник
2	Корецький М.Х., Дегтяр А.О., Дацій О.І. Стратегічне управління. Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 240 с.	1	Навч. посібник
3	Стратегічне управління / В. Л. Дикань, В. О. Зубенко, О. В. Маковоз та ін. — К. : ЦУЛ, 2013. — 272 с.	3	Навч. посібник
4	Довгань, Л. Є. Стратегічне управління. — К. : ЦУЛ, 2011. — 440 с	2	Навч. посібник
5	Широкова Г.В. Управление изменениями в российских компаниях: учебник / Г.В. Широкова. – СПб.: Изд-во «Высшая школа менеджмента», Издат. Дом С. – Петерб. Гос. Ун-та, 2008. – 480 с.	1	Підручник
6	Шершньов З.Є. Стратегічне управління: Підручник. – К.: КНЕУ, 2004. – 699 с.	-	Підручник
7	Економіка підприємства: підручник / за ред. д.е.н., проф. Мельника Л.Г.. – Суми: Університетська книга, 2012. – 864 с.	електронна версія	Підручник
Б. Додаткова література			
8	Міщенко А.Л. Стратегічне управління. - К.: "Центр навчальної літератури", 2004. -336 с.	1	Навч. посібник
9	Немцов В.Д., Довгань Л.Є. Стратегічний менеджмент. -К.: ІВПК "ЕксОб", 2002. - 559 с.	31	Навч. посібник
10	Порохня, В. М. Стратегічне управління. — К. : ЦУЛ, 2012. — 224 с.	електронна версія	Навч. посібник
В. Науково-методична література видавництва СумДУ			
11	Мішеніна Н.В. Конспект лекцій з дисципліни "Стратегічне управління підприємством" для студентів денного та заочного відділення факультету економіки та менеджменту. - С: "Вид-во СумДУ", 2007. - 100 с.	250	Конспект лекцій
12	Мішеніна Н.В. Методичні вказівки до проведення практичних занять з дисципліни "Стратегічне управління підприємством" -С: Вид-во СумДУ, 2009. - 80 с.	75	Методичні вказівки

Розробник програми, к.е.н.

І.В.Прожога

Завідувач кафедри, доц., к.е.н.

І.В.Прожога

" ___ " _____ 2017 р.

Тестування

Перелік теоретичних питань для підготовки до тестування

1. Порівняльна характеристика методів обґрунтування та змісту довгострокових і стратегічних планів.
2. Роль стратегічного мислення у формуванні стратегічного рівня організації.
3. Принципи стратегічної діяльності українських підприємств.
4. Еволюція системних рішень у стратегічному управлінні.
5. Особливості застосування методів прогнозування в умовах функціонування української економіки.
6. Недоліки екстраполяційних методів для прогнозування змін у соціально-економічних системах.
7. Визначення цілей і прогнозування в системі стратегічної управління організацією.
8. Сутність, особливості розробки та роль місії організації управлінському процесі.
9. Особливості формулювання місії організацій різного типу.
10. Кількісна та якісна характеристика стратегічних цілей.
11. Різноманітність підходів до класифікації цілей організації.
12. Особливості розробки "дерева цілей" на різних етапах "життєвого циклу" організації.
13. Поняття та методи побудови "дерева цілей" організації.
14. Етапи та принципи стратегічного планування.
15. Порівняльна характеристика моделей стратегічного планування.
16. Особливості побудови системи стратегічного планування на вітчизняних підприємствах.
17. Еволюція концептуальних підходів до управління портфелем замовлень підприємства.
18. Особливості формування та сфери застосування стратегічних програм.
19. Зв'язок стратегічних і поточних планів підприємства.
20. Фінанси як засіб виконання продуктових, функціонали та ресурсних стратегій.
21. Джерела формування фінансових ресурсів і напрями їх використання.
22. Поняття та структура стратегічних фінансових фондів.
23. Характеристика методів побудови стратегії використання фінансових ресурсів.
24. Використання системи кошторисів при формуванні прогнозних і звітних фінансових документів.
25. Система санкцій та заохочень при виконанні робіт за стратегічними програмами (проектами).
26. Поведінкові аспекти розробки та реалізації стратегії.
27. Стратегія та опір їй: поняття, причини і типи опору змінам.
28. Критичний аналіз методів управління змінами.
29. Сутність та основні елементи "управління опором".
30. Роль "лідера-стратега" у впровадженні стратегій на підприємстві.
31. Роль мотивації у формуванні "стратегічної поведінки".

ПЕРЕЛІК ТИПОВИХ ПИТАНЬ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ІСПИТУ

1. Сутність стратегії підприємства та стратегічного управління.
2. Еволюція стратегічного управління.
3. Чим відрізняється стратегічне управління від оперативного управління.
4. Конкуренція: сутність, види, показники.
5. Конкурентоспроможність продукції та підприємства.
6. Які показники характеризують конкурентоспроможність виробництва та збуту продукції.
7. Які показники характеризують фінансовий стан підприємства та його імідж.
8. Які показники характеризують конкурентоспроможність потенціалу підприємства та його соціальну ефективність.
9. Яким чином можна розрахувати конкурентоспроможність підприємства.
10. Які можливі базові стратегії конкурентоспроможності для підприємств технологічного, кон'юктурного типу та маркетингового типу.
11. Які можливі базові стратегії конкурентоспроможності для підприємств: «віолентів», «пацієнтів», «комутантів», «експлерентів».
12. Механізм SWOT-аналізу.
13. Механізм PEST-аналізу.
14. Сутність, види та етапи портфельного аналізу.
15. Механізм та недоліки матриці BCG.
16. Механізм та недоліки матриці Mc Kinsey.
17. Механізм та недоліки матриці PIMS.
18. Інформація в стратегічному управлінні: про регулювання діяльності підприємства.
19. Інформація в стратегічному управлінні: про організаційно-правовий і техніко-економічний стан підприємства.
20. Порівняльна характеристика фінансового і управлінського обліку.
21. Використання в стратегічному управлінні балансу підприємства.
22. Механізм обчислення загальних показників економічної діяльності підприємства.
23. Механізм обчислення показників ефективності основного капіталу.
24. Механізм обчислення показників ефективності оборотного капіталу підприємства.
25. Механізм обчислення показників ефективності поточних витрат та трудових ресурсів.
26. Показники ліквідності та фінансової стійкості.
27. Показники ділової активності.
28. Механізм оцінювання ризику банкрутства підприємства.
29. Фінансова діяльність в стратегічному управлінні.
30. Механізм внутрішнього фінансування підприємства.
31. Механізм зовнішнього фінансування підприємства.
32. Передумови та особливості стратегічного управління.
33. Аналіз макрооточення діяльності підприємства в стратегічному управлінні.
34. Аналіз внутрішнього середовища діяльності підприємства в стратегічному управлінні.
35. Формування місії та цілей підприємства в стратегічному управлінні.
36. Структура стратегічного управління на підприємстві.
37. Стратегічні альтернативи формування стратегії підприємства.
38. Яким чином пов'язані стратегія та успіх організації?
39. Які стратегічні рівні виокремлюються в диверсифікованих компаніях?
40. Які завдання вирішуються на рівні корпоративної стратегії?
41. До яких об'єктів управління відноситься операційна стратегія?
42. Сутність та функції функціональної стратегії.
43. Сутність стратегії скорочення та її різновиди. Приведіть приклади її застосування.
44. Основні види стратегії диверсифікації. Наведіть приклади реалізації різних варіантів стратегії диверсифікованого росту.
45. Охарактеризуйте види інформації на промисловому підприємстві.
46. Інформація про регулювання діяльності підприємства владними структурами.
47. Фінансовий та управлінський облік в стратегічному управлінні.
48. Баланс фірми як джерело інформації в стратегічному управлінні.

49. Методи оцінювання вартості майна.
50. Сутність фінансової діяльності на підприємстві (АТ, ТОВ, командитне товариство, товариство з додатковою відповідальністю).
51. Фінансовий план підприємства як інструмент стратегічного управління підприємства.
52. Урахування ризиків в стратегічному управлінні підприємства.
53. Управління якістю продукції як мета стратегічного управління.
54. НТП в стратегічному управлінні підприємства.
55. Ефекти від впровадження НТП.
56. Які основна мета та завдання стратегії вертикальної інтеграції? (приклади).
57. Які основна мета та завдання стратегії горизонтальної інтеграції? Наведіть приклади цієї стратегії в Сумському бізнесі.
58. Особливості стратегій великих та середніх фірм (приклади).
59. Стратегії росту середніх фірм.
60. Стратегії розвитку фірм малого бізнесу.
61. Стратегії міжнародного розвитку фірми.
62. Загальні стратегії конкуренції.
63. Підходи до формування стратегії підприємства.
64. Корпоративні стратегії.
65. Ділові стратегії.
66. Функціональні стратегії.
67. Стратегії ринку (збільшення ринкової частки, збереження ринкової частки, збору врожаю, скорочення інвестицій, виходу з ринку).
68. Сформулюйте вимоги до стратегій. Чим пояснюється недоліки в обґрунтуванні стратегій?
69. Який порядок розробки «стратегічного набору», на Ваш погляд, найбільш прийнятний і чому? Чи можуть скластися умови, де потрібний інший підхід? Обґрунтуйте свої висновки.
70. Чи є різниця у способах обґрунтування окремих загальних стратегій організації? Які фактори для них більш вагомі - об'єктивні чи суб'єктивні?
71. Охарактеризуйте взаємозв'язок і співвідношення продуктово-товарних, функціональних і ресурсних стратегій підприємства.
72. Які інструменти виконання функціональних стратегій використовуються на підприємствах?
73. Обґрунтуйте вплив ресурсних і функціональних стратегій на зміст комплексної стратегії «розвиток загального управління».
74. Які варіанти диверсифікації існують? Укажіть їх умови, переваги та недоліки. Чому конгломератна диверсифікація не завжди є ефективною?
75. Характер взаємозв'язку цілей та стратегій управління.
76. Характеристика складових «стратегічного набору» на різних етапах «життєвого циклу» організації.
77. Взаємозв'язок і співвідношення продуктових, функціональних і ресурсних стратегій підприємства.
78. Основні фактори, що впливають на вибір продуктово-товарних стратегій.
79. Загальні вимоги до побудови функціональних і ресурсних стратегій.
80. Вплив ресурсних і функціональних стратегій на зміст комплексної стратегії «розвиток загального управління».
81. Зміна змісту стратегій залежно від позицій підприємств у галузі.
82. Необхідність та особливості розробки «стратегічного набору» вітчизняних підприємств в умовах трансформації національної економіки.
83. Сутність, зміст і процес формування ефективного «стратегічного набору» для підприємств різних типів.
84. Відмінності у формуванні «стратегічного набору» моно-продуктового та полі-продуктового підприємств.
85. Характеристика базових конкурентних стратегій: переваги, недоліки, умови застосування.

86. Стратегія досягнення конкурентних переваг за рахунок лідирування у диференціації продукту.

87. Стратегія досягнення конкурентних переваг шляхом лідирування за низькою вартістю продукту.

88. Охарактеризуйте функції ФЕЗ СУ та розкрийте сутність процесу ФЕЗ виконання стратегічних планів, проектів і програм.

89. Які варіанти побудови ФЕЗ СУ можливі? Від чого залежить вибір організаційного рішення щодо побудови ФЕЗ СУ?

90. Поясніть природу функціонально - ресурсної та фінансової стратегій. Як вони пов'язані між собою? Порівняйте зміст фінансових стратегій та економічної стратегії організації.

91. Чи є зв'язок між змістом економічної стратегії та ФЕЗ СУ? Обґрунтуйте свою відповідь прикладами.

92. Чи сприяє ФЕЗ СУ досягненню синергійного ефекту в організації?

93. Охарактеризуйте фінансування через випуск цінних паперів.

94. Механізм банківського кредитування підприємств.

95. Показники фінансового стану підприємства.

96. Аналіз ризику банкрутства.

97. Яким чином розраховується курс акцій та облігацій?

98. Основні фінансові показники та їх використання.

99. Система показників, що використовуються у фінансових прогнозах і аналізі.